

Dzieci z opóźnionym rozwojem mowy – ćwiczenia wspomagające

We wspomaganiu opóźnionego rozwoju mowy konieczne jest usprawnianie trzech podstawowych układów: oddechowego, fonacyjnego, artykulacyjnego oraz prowadzenie ćwiczeń słuchowych połączonych z dźwiękonaśladownictwem. Ćwiczenia możemy już rozpocząć z dzieckiem 2-letnim, jeżeli przejawia chęć uczestniczenia w zorganizowanych zabawach.

1. Usprawnianie aparatu oddechowego

Ćwiczenia możemy rozpocząć od dmuchania, gdyż jest dużą atrakcją dla dziecka i jednocześnie zachęca do wspólnej zabawy i co najważniejsze - do naśladowania. Możemy dmuchać na:

- bańki (z jednoczesnym łapaniem baniek ręką)
- piórka, waciki, papierki (tak, aby się unosiły)
- pianę wytworzoną podczas kąpieli
- wiatraczki

Zwracamy uwagę na odpowiednie ułożenie ust – wysunięcie do przodu i zrobienie tzw. „dzióbka”.

Możemy dmuchać do zabawek wydających dźwięki:

- gwizdki, trąbki urodzinowe, organki, piszczące słomki

Możemy wprowadzić formę konkursową:

- przedmuchiwać papierki, waciki z jednego końca stołu na drugi
- dmuchać na zapaloną świeczkę z kontrolą siły wydechu: gasić płomień lub dmuchać tak, aby drgał
- dmuchać przez słomkę do szklanki z wodą: robić dołek lub bąbelki

Następnie zachęcamy dziecko do wąchania – wąchamy kwiaty, aromatyczne owoce lub warzywa (demonstrujemy dziecku, w jaki sposób należy wciągać powietrze nosem). Zachęcamy dziecko do wąchania, a następnie dmuchania – wciągamy powietrze nosem, a wypuszczamy ustami, kształtujemy prawidłowy tor oddechowy.

2. Usprawnianie aparatu fonacyjnego

- śpiewamy samogłoski wysoko lub nisko (dołączamy wstawanie lub siadanie)
- śpiewamy samogłoski długo lub krótko (dołączamy rozkładanie rąk lub klaskanie)
- udajemy mruczące misie: mmm... (misie chodzą na czterech łapach lub podnoszą się i człapią na dwóch)

- bawimy się w pojazdy jadące na sygnale: e-o, i-u, a-o (łączymy samogłoski)

3. Usprawnianie aparatu artykulacyjnego

a) ćwiczenia warg

- wesołe i smutne minki przed lustrem
- cmokanie
- wysuwanie ust do przodu – pyszczek rybki
- parskanie jak konik
- przytrzymywanie ustami papierka
- chuchanie na dłoń (z wysunięciem ust do przodu)

b) ćwiczenia języka

- wysuwanie i chowanie języka jak szufladki
- oblizywanie językiem ust – udawanie kotka
- kląskanie – naśladowanie biegnącego konia
- wypychanie językiem policzków – udawanie chomika
- wylizywanie talerzyka, miseczki po posiłku
- czyszczenie językiem zębów

Przydatna pomoc: Szłapa K., „Cmokaj, dmuchaj, parszaj, chuchaj. Ćwiczenia oddechowe i artykulacyjne dla najmłodszych”, Wydawnictwo Harmonia

4. Ćwiczenia słuchowe połączone z dźwiękonaśladownictwem – odsłuchiwanie dźwięków, wybieranie odpowiednich obrazków lub zdjęć

Do zabaw możemy wykorzystać zasoby internetu (np. Lulek.tv) lub zakupione pomoce z płytą np. Szłapa K, Tomasiak I, Wrzesiński S., „Krok po kroku. Jak rozwijać mowę dziecka” (książka z płytą CD), Wydawnictwo Harmonia, „Dźwięki naszego otoczenia”. Zagadki obrazkowo-dźwiękowe (zdjęcia z płytą CD), Wydawnictwo Harmonia

5. Zabawy na materiale werbalnym

- powtarzanie odgłosów zwierząt, pojazdów, ludzi połączone z zabawą
- powtarzanie prostych wyrazów 2-3-sylabowych z podziałem na sylaby (można wykorzystać obrazki z proponowanych pomocy np. „Krok po kroku”)
- odgadywanie wyrazów na podstawie pierwszej sylaby
- nauka prostych wierszyków, rymowanek (dopowiadanie odgłosów, prostych słów)

Udanych zabaw!